

INDLEDNING

Vi lever i en tid, hvor minoritetsgrupper bliver mere og mere vanvittige. Både offentligt og privat, online og offline opfører folk sig mere og mere irrationelt, febrilsk, flokdyrsagtigt og simpelthen ubehageligt. Den daglige nyhedscyklus vidner om konsekvenserne. Men selvom vi kan se symptomerne, så ser vi ikke årsagerne.

Man har forsøgt sig med forskellige forklaringer. De går som regel ud på, at en hvilken som helst form for vanvid skyldes et præsidentvalg eller en folkeafstemning. Men ingen af disse forklaringer når ind til sagens kerne. For langt nedenunder disse hverdagsbegivenheder ligger der større bevægelser og langt større begivenheder. Det er på tide, vi begynder at adressere de sande årsager til, at det går så galt.

Som regel forstår man ikke engang, at baggrunden for denne situation slet og ret skyldes, at vi i mere end et kvart århundrede har levet i en periode, hvor alle vore store fortællinger er brudt sammen. En efter en er de fortællinger, vi har haft, blevet gendrevet; de er blevet upopulære at forsvare eller umulige at opretholde. Den forklaring på vor tilværelse, som religionen tidligere gav os, var den første, der faldt fra. Det begyndte i det nittende århundrede. I løbet af det seneste århundrede begyndte så de sekulære forhåbninger, der knyttede sig til de politiske ideologier, at følge i slipstrømmen. I den sidste del af det tyvende århundrede gik vi ind i den post-

moderne æra. En æra, som defineres af og som definerer sig selv ud fra en mistanke mod alle de store fortællinger.¹ Men som alle skolebørn lærer, så afskyr naturen et vakuum, og nye ideer er begyndt at snige sig ind i det postmoderne vakuum for at komme med deres egne forklaringer og overbevisninger.

Det er uundgåeligt, at noget vil udfylde det forladte territorium. Folk i nutidens velstående vestlige demokratier kan simpelthen ikke blive ved med at være de første mennesker i historien, der ikke har nogen som helst forklaring på, hvorfor vi er her, og ikke har en historie, der kan give livet mening. Hvad de end ellers måtte have manglet, så gav fortidens store fortællinger i det mindste livet mening. Spørgsmålet om, hvad vi egentlig skal foretage os nu - udover at rage så mange penge til os som muligt og have det så sjovt som muligt - må nødvendigvis besvares med et eller andet.

Det svar, der i de senere år er dukket op, er at engagere sig i nye kampe, stadig voldsommere aktioner og stille stadig flere særkrav. At finde mening ved at udkæmpe en konstant krig mod enhver, der synes at befinde sig på den forkerte side af et spørgsmål, som for ganske nylig er blevet omformuleret, og hvis svar for ganske nylig har ændret sig. Den utrolige hastighed, hvormed denne udvikling er kommet i gang, skyldes først og fremmest, at en håndfuld virksomheder fra Silicon Valley (især Google, Twitter og Facebook) nu har magt til ikke bare at styre, hvad de fleste mennesker i verden ved, tænker og siger, men hvis forretningsmodel – som den ganske præcist er blevet beskrevet – bygger på at finde ”kunder, der er villige til at betale for at ændre andre menneskers adfærd”.² Men selv om udviklingen fremskyndes af en tech-verden, der løber så stærkt, at vi ikke har en jordisk chance for at følge med, så udkæmpes disse krige ikke formålsløst. De udkæmpes altid i én særlig retning. Og denne retning har et formål af enorme dimensioner. Formålet - ubevidst for nogle, bevidst for andre – er at indlejre en ny metafysik i vore samfund: en ny religion,

om man vil.

Selv om fundamentet blev lagt for flere årtier siden, så er det først efter finanskrisen i 2008, at ideer, der tidligere kun var kendte i de obskureste hjørner af den akademiske verden, er blevet mainstream. Det er indlysende, hvorfor disse nye dogmer virker tiltrækkende. Der er ingen grund til at tro, at en generation, der ikke kan akkumulere kapital, skulle nære varme følelser for kapitalismen. Det er derimod ikke svært at forstå, hvorfor en generation, der ikke tror på, at den nogensinde kommer til at eje et hjem, er tiltrukket af et ideologisk verdensbillede, der lover at løse enhver uretfærdighed ikke bare i deres eget liv, men i hele verden. Fortolkningen af verden gennem et filter af "social retfærdighed", "identitetspolitik" og "intersektionalitet" er sandsynligvis det dristigste og mest omfattende forsøg siden Den Kolde Krigs afslutning på at skabe en ny ideologi.

Indtil videre har "social retfærdighed" været mest i fokus, fordi det lyder – og nogle gange er – tiltrækkende. Det er umuligt at være imod selve begrebet. "Nå, så du er modstander af social retfærdighed? Hvad vil du så have, social uretfærdighed?"

"Identitetspolitik" er i mellemtiden blevet dér, hvor den sociale retfærdighed udformes. Den atomiserer samfundet i forskelle grupper ud fra køn (eller kønsidentitet), race, seksuelle præferencer og andet. Den forudsætter, at disse karakteristika er de vigtigste eller eneste relevante attributter til den pågældende gruppe, og at de fører en eller anden ekstra bonus med sig. For eksempel (som den amerikanske forfatter Coleman Hughes har sagt) den antagelse, at der hører "en dybere moralsk indsigt" til det at være sort, kvinde eller homoseksuel.³ Dette er grunden til folks tilbøjelighed til at indlede deres spørgsmål eller kommentarer med "Som x mener jeg ...". Og det er noget, som både de døde og de levende helst bør forholde sig korrekt til. Det er grunden til kravene om at nedrive statuer af historiske personligheder, der ikke forholdt

sig korrekt, og det er derfor, fortiden skal omskrives for alle dem, som man ønsker at redde. Det er grunden til, at det er blevet fuldstændig normalt for en irsk senator fra Sinn Fein at hævde, at de sultestrejkende IRA-medlemmer i 1981 strejkede for homoseksuelles rettigheder.⁴ Identitetspolitik er stedet, hvor minoritetsgrupper opfordres til på samme tid at atomisere sig, organisere sig og udtale sig.

Den mindst tiltrækkende del af denne treenighed er begrebet ”intersektionalitet”, som er en opfordring til at bruge resten af vort liv på at prøve at afdække hvert eneste identitetskrav og hver eneste krænkelespåstand hos os selv og andre og derefter organisere os ud fra det retfærdighedssystem, der måtte udgå fra det konstant bevægelige hierarki, som vi afdækker. Det er et system, der ikke bare ikke fungerer, men som ovenikøbet er forrykt; det stiller krav, der er umulige at opfylde, og sætter sig mål, der er umulige at opnå. Intersektionalitet er imidlertid i dag brudt ud af de humanistiske og socialvidenskabelige fag, hvor den har sin oprindelse. Nu tages den alvorligt af en hel generation af unge, og den er – som vi skal se – via arbejdsretten (især gennem en ”forpligtelse til mangfoldighed”) blevet indlejret i alle store virksomheder og regeringer.

Nye heuristiske fremgangsmåder er blevet taget i brug for at tvinge folk til at sluge de nye antagelser. De er blevet mainstream med en forbløffende hastighed. Som matematikeren og forfatteren Eric Weinstein har bemærket (og som en Google Books Search viser), er ord og vendinger som ”LGBTQ”, ”white privilege” og ”transfobi” gået fra slet ikke at være blevet brugt til at blive mainstream. Som han skriver om den graf, der viser dette, er den kritiske bevidsthed og det ”woke stuff”, som de såkaldte ”millennials” (”generation y”) og andre for tiden benytter sig af for ”at nedbryde årtusinders undertrykkelse og/eller civilisation ... alt sammen noget, der er blevet opfundet for cirka 20 minutter siden”. Han skriver også, at mens der ikke er noget galt i at afprøve nye ideer og vendin-

ger, ”så skal man være fandens dumdristig for at støtte sig så stærkt til så mange uprøvede heuristiske fremgangsmåder, som ens forældre opfandt på uprøvede områder for mindre end 50 år siden”.⁵ Tilsvarende påpeger Greg Lukianoff og Jonathan Haidt (i deres bog fra 2018 *The Coddling of the American Mind*), hvor nye metoderne til at kontrollere og gennemtrumfe disse nye heuristiske fremgangsmåder er. Vendinger som ”det ’trig-ger’ mig”, ”usikkerhedsfølelse” samt påstanden om, at ord, der ikke passer ind i den nye religion, gør ”skade”, er først efter 2013 for alvor begyndt at vinde indpas.⁶ Da den nye metafysik først havde fundet ud af, hvad den ville, skulle den derefter åbenbart bruge yderligere et halvt årti på at finde ud af, hvor- dan den kunne intimidere folk til at acceptere dens dagsorden som mainstream. Men det har den gjort med stor succes.

Resultaterne fremgår af nyhedsstrømmen hver eneste dag. De fremgår af nyheden om, at den amerikanske psykologfor- ening (APA) har behov for at rådgive sine medlemmer om, hvordan de kan drive den skadelige ”traditionelle maskulini- tet” ud af drenge og mænd.⁷ Disse resultater er grunden til, at en hidtil komplet ukendt programmør hos Google – James Damore – har kunnet fyres for at skrive et memorandum, der hævder, at nogle jobs i tech-industrien appellerer mere til mænd end kvinder. Og de er grunden til, at antallet af ameri- kanere, der anser racisme som et ”stort problem”, fordobledes mellem 2011 og 2017.⁸

Når vi begynder at se alting gennem de nye briller, vi har fået, så kan alting bruges som våben, med forvirrende og forrykte konsekvenser. Det er grunden til, at *The New York Times* besluttede sig for at trykke en artikel af en sort forfat- ter med titlen: ”Kan mine børn være venner med hvide?”⁹ Og grunden til, at selv en artikel om dødsulykker blandt cyklister i London, skrevet af en kvinde, kan vinkles med denne over- skrift: ”Veje bygget af mænd dræber kvinder”.¹⁰ Denne reto- rik skærper eksisterende skel og skaber på samme tid nye hele

tiden. Og med hvilket formål? I stedet for at vise, hvordan vi kan komme bedre ud af det med hinanden, så synes følgerne fra det seneste årti at være en skærpet følelse af, at vi faktisk ikke er særlig gode til at leve sammen.

For de fleste mennesker er bevidstheden om dette nye værdisystem ikke så meget blevet vakt gennem forsøg som gennem meget offentlige fejltagelser. For hvis der er én ting, som alle i det mindste har fået en fornemmelse af i de senere år, så er det, at der er lagt en masse snubletråde ud over hele kulturen. Hvad enten de er lagt dér af individer, kollektiver eller en guddommelig satiriker, så ligger de og venter på, at den ene person efter den anden går ind i dem. Nogle gange har en persons fod uafvidende ramt snubletråden, og vedkommende er straks blevet sprængt i luften. Andre gange har folk set på, mens en modig galning helt bevidst og med åbne øjne er gået direkte ind i ingenmandslandet. Efter hver detonation følger en diskussion (inklusive lejlighedsvis udbrud af beundring), og så går livet videre. Man accepterer, at vor tids besynderlige, tilsyneladende improviserende værdisystem har krævet endnu et offer.

Det tog lidt tid, før placeringen af disse snubletråde var klart aftegnet, men nu er de tydelige. En af de første snubletråde angår alt, hvad der har med homoseksualitet at gøre. I sidste halvdel af det tyvende århundrede udkæmpedes med stor succes en kamp for ligestilling af homoseksuelle, som rettede op på forfærdelige, historiske uretfærdigheder. Da kampen var vundet, stod det imidlertid klart, at den ikke var afsluttet. Den antog nye former. GLB (Gay, Lesbian, Bi) blev til LGB for ikke at gøre de lesbiske mindre synlige. Så tilføjedes et "T" (meget mere om det senere). Så et Q og så nogle stjerner og asterisker. Og efterhånden som bogstavrækken voksede, var der noget indenfor bevægelsen, der ændrede sig. Som sejrherre begyndte den at opføre sig, ligesom dens modstandere engang havde gjort. Da piben fik en anden lyd, skete der noget grimt.

For et årti siden gik næsten ingen ind for homoægteskaber. Selv grupper som Stonewall, der kæmpede for homoseksuelle rettigheder, var imod det. Ganske få år senere er det blevet en af den moderne liberalismes grundlæggende værdier. At stå på den forkerte side i spørgsmålet om homoægteskaber – få år efter, at næsten alle stod på den forkerte side (inklusive de grupper, der kæmpede for homoseksuelles rettigheder) – var det samme som at dømme sig selv ude. Man kan være enig eller uenig i spørgsmålet om denne rettighed, men at udskifte holdninger så hurtigt kræver en enorm fingerspidsfornemmelse og dybe overvejelser. Alligevel vælger vi at haste afsted og ignorere begge dele.

Vi ser samme mønster i andre lignende tilfælde. Kvinders rettigheder blev i løbet af det tyvende århundrede – som homorettigheder – konstant udvidet. Også her så det ud til, at man var nået til en slags overenskomst. Men netop som toget syntes at have nået sin ønskede destination, tog det pludselig fart og susede afsted langs sporene ud i horisonten. Hvad man knap nok diskuterede i går, er blevet en grund til at ødelægge nogens liv i dag. Karrierer køres over og strøs ud over sporene, efterhånden som toget farer afsted på sin rute.

Karrierer er blevet ødelagt, for eksempel for den 72-årige nobelprisvinder og professor Tim Hunts efter en bovlam vittighed på en konference i Sydkorea om mænd og kvinder, der forelsker sig i hinanden i laboratoriet.¹¹ Begreber som ”toksisk maskulinitet” er kommet ind i hverdagssproget. Hvad smukt er der ved at gøre forholdet mellem kønnene så anspændt, at den mandlige halvdel af arten kan behandles, som om den er en kræftcelle? Hvad med fremkomsten af den idé, at mænd ikke har ret til at tale om kvindeskønnet? Og hvorfor trænger snakken om ”patriarkatet” og ”mansplaining” ud af det feministiske overdrev og ind i hjertet af steder som det australske senat, når kvinder har nedbrudt flere barrierer end på noget andet tidspunkt i historien?¹²

Også den amerikanske borgerrettighedsbevægelse, der opstod for at rette op på den mest frastødende af alle historiske uretfærdigheder, så ud, som om den var på vej mod den løsning, som man længe havde håbet på. Men igen, da man var tæt på sejren, blev det hele forplumret. Netop som det så ud, som om det aldrig havde stået bedre til, opstod der en retorik om, at det aldrig havde været så slemt som nu. Efter at de fleste af os havde håbet, at race ville blive et ikke-emne, begyndte alt pludselig at handle om race. Som med alle andre snubletrådsemner ville kun en tåbe eller en galning overhovedet begynde spekulere over – eller så tvivl om – denne kovending.

Endelig tumlede vi alle, dybt forbløffede, ind i et fuldstændig ukendt territorium. Det var påstanden om, at der blandt os levede et betragteligt antal mennesker, der befandt sig i de forkerte kroppe, hvilket havde til følge, at de visheder, der stadig måtte findes i vore samfund (inklusive visheder med rødder i videnskab og sprog) skulle omformuleres fra grunden. I en vis forstand er debatten om transspørgsmålet den mest suggestive af dem alle. Selv om det nyeste af alle rettigheds-spørgsmålene så langt angår det færreste antal mennesker, så udkæmpes det alligevel med nærmest uset vildskab og raseri. Kvinder, der er havnet på den forkerte side af spørgsmålet, er blevet jaget af personer, der plejede at være mænd. Forældre, der giver udtryk for meninger, der så sent som i går var alment vedtagne, oplever, at der sås tvivl om deres egnethed til at være forældre. I Storbritannien og andre steder ringer politiet til folk, der ikke er med på, at mænd kan være kvinder (og omvendt).¹³

Noget af det, som alle disse emner har til fælles, er, at de begyndte som legitime menneskerettighedskampagner. Det er grunden til, at de er nået så langt. Men et eller andet sted brød de alle sammen gennem barrieren. Da de ikke var tilfredse med at være ligeværdige, begyndte de at dyrke den uholdbare position, at de var ”bedre”. Her kunne man indvende, at formå-

let simpelthen er at bruge noget tid på "bedre" for at udjævne de historiske uligheder. I kølvandet på #MeToo-bevægelsen er det blevet almindeligt at høre sådanne anskuelser. Som en vært på CNN sagde: "Det kan godt være, at vi er ved at overkorrigere, men det er i orden. Vi har brug for en korrigerende."¹⁴ Indtil videre har ingen givet et bud på, hvornår denne overkorrigering er afsluttet, eller hvem man kan betro at bekendtgøre det.

Ingen er imidlertid i tvivl om, hvad man kalder dem, hvis fod så meget som berører en af disse nyligt udlagte snubletråde. "Intolerant", "homofob", "sexist", "kvindehader", "racist" og "transfob" er bare begyndelsen. Vor tids rettighedskampe har samlet sig om disse giftige og eksplosive emner. Men undervejs har disse rettighedsspørgsmål flyttet sig fra at være et produkt af ét system til at blive fundamentet for et nyt. For at bevise sit tilhørsforhold til systemet skal man fremlægge beviser for sine kvalifikationer og sit engagement. Men hvordan beviser man sin dyd i denne nye verden? Ved at være "antiracist", selvfølgelig. Eller – logisk nok – ved at være solidarisk med LGBT-personer. Ved at understrege hvor brændende man – uanset om man er mand eller kvinde – ønsker at vælte patriarkatet.

Dette skaber et problem, for der er til stadighed behov for velartikulerede, offentlige tilkendegivelser af loyalitet overfor systemet, uanset om de er nødvendige eller ej. Det ligger i forlængelse af et velkendt problem i liberalismen, hvilket også er blevet påpeget af dem, der engang stred den ædle strid. Tendensen blev af den afdøde australske politiske filosof Kenneth Minogue identificeret som "Sankt Georg som pensionist"-syndromet. Efter at have slået dragen ihjel vandrer Georg omkring for at finde nye, glørværdige kampe. Efter at han er blevet udmattet af at jage stadig mindre drager, kan man til slut se ham svinge sit sværd i den tomme luft, som han forestiller sig er fuld af drager.¹⁵

Hvis dette er en fristelse selv for Sankt Georg, så er det ikke svært at forestille sig, hvad en person, der ikke er en helgen, ikke ejer en hest eller en lanse, og som ingen lægger mærke til, kan finde på. Hvordan kan de overbevise folk om, at de, hvis de fik muligheden, også ville have slået dragen ihjel uden tøven?

De påstande, krav og den understøttende retorik, som der citeres fra i denne bog, er fulde af beviser på denne teori. Vort offentlige liv er nu tæt befolket af mennesker, der er ivrigt opsatte på at bemande barrikaderne, længe efter at revolutionen er ovre. Enten fordi de forveksler barrikaderne med deres hjem, eller fordi de ikke har noget at vende hjem til. I begge tilfælde kræver demonstreringen af det dydige sindelag, at man overdriver problemet, hvilket igen fører til, at man forstærker det.

Men der er flere problemer i dette, hvilket er grunden til, at jeg ikke bare tager hver enkelt af denne nye metafysiks grundsøjler alvorligt, men også behandler dem en efter en. Med hvert enkelt af disse emner forholder det sig nemlig sådan, at et stigende antal mennesker, der har loven på deres side, foregiver, at der hersker enighed om både deres emne og alle de andre emner, som dermed kan betragtes som afsluttede. I virkeligheden forholder det sig ganske anderledes. Det, som man tror, der er enighed om, er det rent faktisk umuligt at nå til enighed om. Hvert af disse emner er uendeligt meget mere komplekse og dynamiske, end vi for tiden er villige til at indrømme i vore samfund. Dette er grunden til, at når de stykkes sammen til et fundament for en ny moral og en ny metafysik, så danner de grobund for en almen galskab. Faktisk er det vanskeligt at forestille sig et mere ustabil grundlag for social harmoni.

For mens racemæssig ligestilling, mindretalsrettigheder og kvinderettigheder hører til blandt liberalismens fornemste frembringelser, så udgør de et yderst ustabil fundament. At forsøge at gøre dem til et fundament svarer til at vende en

barstol på hovedet og så forsøge at balancere oven på den. Systemets frembringelser kan ikke reproducere stabiliteten i det system, der frembragte dem. Om ikke andet, så fordi hvert eneste af disse emner i sig selv er en yderst ustabil komponent. De præsenteres for os, som om vi allerede er blevet enige, og sagen dermed er afgjort. Men selv om de uendelig mange selvmodsigelser, opspind og indbildninger er synlige for alle, så afskrækkes vi ikke bare fra at påpege dem; vi overvåges og kontrolleres bogstavelig talt. På den måde forlanges det af os, at vi skal være enige i ting, vi simpelthen ikke kan tro på.

Her ligger den egentlige grund til modbydeligheden i diskussionerne både online og i det virkelige liv. Vi bliver nemlig bedt om at foretage nogle holdningsændringer, som vi ikke er i stand til at foretage, og som vi måske også bør afholde os fra. Vi bliver bedt om at tro på ting, der er utrolige, og får at vide, at vi ikke skal protestere mod ting (som at give børn medikamenter for at forhindre dem i at komme i puberteten), som de fleste mennesker føler er dybt forkerte. Den smerte, der opstår, når man forventes at tie i nogle alvorlige spørgsmål og udføre umulige spring i forhold til andre, er enorm, ikke mindst fordi problemerne (inklusive de indre modsigelser) er så åbenlyse. Som alle, der har levet under et totalitært system kan bevidne, så er der noget fornedrende og i sidste ende sjæleligt nedbrydende over at skulle gå med til ting, som man ikke tror på og ikke kan tro på. Hvis man skal tro på, at alle mennesker er lige meget værd og skal behandles ligeværdigt, så er alt i sin skønneste orden. Hvis man derimod får at vide, at man skal tro på, at der ikke er forskel på homoseksualitet og heteroseksualitet, mænd og kvinder, racisme og antiracisme, så vil det med tiden drive én til vanvid. Dette vanvid – eller massegalskab – er noget, som vi befinder os midt i, og som vi er nødt til at finde en vej ud af.

Hvis det mislykkes for os, så er det allerede klart, hvor vi er på vej hen. Vi står ikke bare overfor en fremtid med stadig

mere atomisering, raseri og vold, men med en fremtid, hvor en modreaktion mod alle hævdvundne rettigheder – inklusive de gode – bliver mere og mere sandsynlig. En fremtid hvor racisme besvares med racisme, og hvor nedrakning på baggrund af køn besvares med nedrakning på baggrund af køn. På et eller andet stadie af ydmygelsen er der simpelthen ikke længere nogen grund til, at majoritetsgrupperne ikke også skulle begynde at bruge de våben, der med så stor succes er blevet brugt mod dem selv.

Denne bog foreslår forskellige udveje. Men den bedste måde at begynde på er ikke bare at forstå grundlaget for det, der sker for øjeblikket, men at have frihed til at diskutere det. Mens jeg skrev bogen, fandt jeg ud af, at den britiske hær har et minerydningsapparat, som de nu kalder ”The Python”, men som i en tidligere udgave var kendt som ”The Giant Viper”. Når dette system, der monteres på et køretøj, affyres mod et minefelt, så udskyder det en raket, der trækker en flere hundrede meter lang sprængstoffyldt slange efter sig. Når slangen har lagt sig i minefeltet og derefter bringes til eksplosion (man kan selvfølgelig se en video af det online), opstår der en såkaldt ”sympatetisk detonation”. Det vil sige, at miner, der befinder sig inden for en given afstand af slangen, også bringes til eksplosion. Selv om den ikke kan rydde hele minefeltet, så kan den rydde en sti gennem minefeltet, hvorefter personer, lastvogne og endda kampvogne kan passere sikkert igennem det, der før var et impassabelt terræn.

I al beskedenhed betragter jeg denne bog som *mit* ”viper-system”. Jeg forsøger ikke at rydde hele minefeltet og ville heller ikke være i stand til det, selv om jeg måtte ønske det. Men jeg håber, at denne bog kan hjælpe med at rydde noget af terrænet, som andre derefter kan passere mere sikkert.